

HANUŠ BARTOŇ

Ve věku 63 let zemřel skladatel prof. Hanuš Bartoň – ke své vlastní tvorbě nemilosrdně kritický, k ostatním autorům vždy bezvýhradně otevřený.

Hanuš Bartoň (16. května 1960 – 30. července 2023) se narodil v Praze do rodiny vědecko-výzkumného pracovníka. Od roku 1975 studoval skladbu (Ilija Hurník) a klavír (Emil Leichner) na pražské konzervatoři. Ve studiu pokračoval na tehdejší Hudební fakultě Akademie múzických umění (1981–1986) u Jiřího Pauera (skladba) a Jana Panenky (klavír). Své odborné vzdělání si rozšířil o aspiranturu na katedře skladby HAMU pod vedením Svatopluka Havelky. Absolvoval několik kurzů a stáží v zahraničí (mj. u Franca Donatoniho v Sieně – 1985).

Jeho tvůrčí zájem patřil především hudbě instrumentální. Je autorem řady komorních a orchestrálních děl prováděných u nás i v zahraničí. Jeho aspirantskou prací byla rozměrná Hudba pro velký orchestr z let 1992/1993, v roce 1994 měl premiéru Dvojkonzert pro housle, violu a smyčce, v roce 2005 pak symfonický obraz Po západu slunce, který vznikl na objednávku České filharmonie. Z dalších děl uvedme Sonátu č. 2 pro housle a klavír, Kvintet – koncert pro klarinet a smyčcové kvarteto či Míjení času pro komorní soubor. V jeho tvorbě nechybí skladby elektroakustické, mezi vokálními najdeme především operu Golem, psanou ve spolupráci s tvůrčí dvojicí divadelníků D. Dvořák – J. Nekvasil. Je autorem řady scénických hudeb k činoherním inscenacím.

Významnou součástí Bartoňovy umělecké činnosti bylo působení v oblasti interpretační; spolupracoval mj. při premiéře skladby Parénéze Svatopluka

Havelky. S komorními soubory Ars cameralis a MoEns (dříve Mondschein Ensemble) nastudoval řadu děl různých stylových období a uplatnil se výrazně i jako sólista (mj. klavírní sonáty J. L. Dusíka, řada skladeb soudobých českých i zahraničních skladatelů). V posledním desetiletí života jej nesmírně přitahovala interpretace klavírního díla Nikolaje Medtnera. Se svou ženou klavíristkou Janou Macharáčkovou působil v klavírním duu (Dusíkovo klavírní duo, např. významná CD nahrávka komorních skladeb a čtyřručních sonát

J. L. Dusíka, Studio Matouš 1995). Realizoval desítky rozhlasových a CD nahrávek skladeb soudobých českých i zahraničních autorů. Je autorem různých textů s tematikou hudební tvorby v současném světě. Byl členem sdružení skladatelů a interpretů hudby Ate-liér 90 a hudebního odboru Umělecké besedy.

Jeho kompoziční metoda vycházela z pozdního romantismu počátku 20. století a má zřetelně syntetizující charakter. Bartoňovy časté velmi důmyslné experimenty s hudební formou mají nevtíravě programní zakotvení, podobně jako tomu bylo např. u Josefa Suka. Během své skladatelské kariéry postupně opouštěl myšlenku strukturálních idiomů tvořících výchozí materiál skladby a zajímal se soustavně o nové

způsoby organizace hudebního materiálu, které však přetvářel do vlastních originálních koncepcí. Často opakoval, že skládá od začátku skladby, ne od začátku hudby. Jeho tvůrčí postup byl založen na strukturální analýze mnohdy spontánně vzniklého hudebního materiálu a následném odvození racionálních kompozičních postupů. Ve svých komorních i orchestrálních dílech se s úspěchem snažil o co nejorganičtější propojení žánrově i materiálově značně vzdálených prvků. Kromě zejména rytmických, ale i intonačních vlivů z nonartificiální hudební sféry (např. Rytmy z ulice pro klarinet a klavír) lze v jeho tvorbě slyšet inspirace východo- a jihoevropskou lidovou hudební tvořivostí.

Nepominutelnou součástí osobnosti prof. Hanuše Bartoně byla činnost pedagogická. Vyučoval teoretické předměty na Pražské konzervatoři a především byl několik desetiletí pedagogem na katedře skladby HAMU. V letech 2010–2018 byl jejím vedoucím. Působení prof. Hanuše Bartoně na katedře skladby HAMU bylo možná pro někoho na první pohled nenápadné, sebezprezentace nebyla součástí jeho repertoáru, nicméně se nesmazatelně otisklo jak do způsobu jejího fungování, otevřenosti a atmosféry, tak do tvůrčích osobností několika skladatelských generací. Mezi jeho žáky patřili např. Bořivoj Suchý, Eliška Cílková, František Lukáš, Tomáš Reindl, Jakub Rataj, Jan R. Dřízal, Zdeněk Bartošik, Jan Dušek nebo Slavomír Hoříňka. Hanuš Bartoň byl člověk moudrý, neuvěřitelně bystrý, analyticky precizní a za všech okolností laskavý. Ke své vlastní tvorbě byl nemilosrdně kritický, k ostatním autorům vždy bezvýhradně otevřený. Podivuhodným způsobem dokázal formulovat kritiku a tvůrčí zpětnou vazbu na díla studentů i kolegů. Nad to všechno si uchoval až dětsky čisté srdce a svérázný smysl pro humor, se kterým zásadně mluvil i o své dlouhé a zákeřné nemoci, takže mnohé jeho smrt zastihla nepřipravené.

Čest jeho památce. ☒